

HUMMULI VALLA TERVISEPROFIIL

2011-2016

Sisukord

Sissejuhatus	5
1 Üldandmed	6
1.1 Pindala, asukoht.....	6
1.2 Rahvaarv	7
1.3 Rahvastiku soo- ja vanusjaotus.....	8
1.4 Sündimus	9
1.5 Suremus	11
1.6 Loomulik iive	12
1.7 Kohaliku omavalitsuse eelarve	12
1.8 Tulumaksu laekumine.....	13
1.9 Rahvastiku ränne	14
1.10 Haigestumus.....	15
1.11 Valdkonna eesmärgid.....	16
2 sotsiaalne sidusus ja võrdsed võimalused	17
2.1 Tööturu situatsioon	17
2.1.1 Majanduslikult aktiivsed üksused/ettevõtted	17
2.2 Töötus	19
2.2.1 Ülalpeetavate määr	19
2.2.2 Maksumaksjad.....	20
2.2.3 Demograafiline tööturusurveindeks	21

2.3	Toimetulek.....	21
2.3.1	Keskmine brutotulu ja miinimumpalga saajad.....	22
2.3.2	Ravikindlustusega kaetud isikud.....	23
2.3.3	Puuetega isikud	23
2.3.4	Sotsiaalteenused ja –toetused	24
2.3.5	Toimetulekutoetused	25
2.4	Kaasatus kogukonna tegevustesse	26
2.4.1	Kogukonna motivaatorid.....	26
2.4.2	Elanike kaasamine	26
2.4.3	Kultuurielus osalemise ja kultuuri tarbimise võimalus	27
2.4.4	Naabrivalve piirkondade arv	27
3	laste ja noorte turvaline ning tervislik areng	28
3.1	Laste arv omavalitsuses	28
3.2	Lastele ohutu õpi- ja elukeskkond	28
3.3	Laste arv haridusasutustes	29
3.4	Laste ja noortega tegelevad asutused.....	29
3.5	Kooli/ lasteaia terviseteenuse olemasolu	30
3.6	Kohaliku omavalitsuse initsiatiiv ja toetused tagamaks teenuste kättesaadavust.....	30
3.7	Koolitoit.....	30
3.8	Õpilastransport.....	30
3.9	Noorte süüteod.....	31
4	tervislik elu-, õpi- ja töökeskkond.....	31
4.1	Huvitegevuse ja vaba aja veetmise kohad	31

4.2	Üldkasutatavad spordirajatised ja terviserajad	32
4.3	Transport ja teedevõrk	33
4.4	Keskkonna mõjurid.....	33
4.5	Kuriteod	34
4.6	Liikluskuriteod ja –õnnetused	35
4.7	Tulekahjud	36
4.8	Kohaliku omavalitsuse alkoholipoliitika ja alkoholi müüvad kauplused	36
5	tervislik eluviis	36
5.1	Tervise teabe kättesaadavus.....	36
5.2	Tervislikku eluviisi toetavad üritused paikkonnas	36
6	terviseteenused	37
6.1	Tervise teenuseid pakkuvad asutused.....	37
6.2	Nõustamisteenus kättesaadavus	37
6.3	Kuni 2-aastaste laste hõlmatus immuniseerimisega	37
6.4	Olulisemad tervise teenuse projektid.....	37

SISSEJUHATUS

Tervis on inimese elukvaliteedi üks alustalasid ning määrab suuresti selle, kui hästi või halvasti ta oma eluga toime tuleb. Inimeste kollektiivne tervis määrab selle, kui terve on linn või vald ning veelgi edasi vaadates, kui terve on riik.

Tervist mõjutavad individuaalsed ealised, soolised ja pärilikud tegurid, mida ei ole võimalik muuta. On aga suur hulk tegureid, mille mõju tervisele sõltub nii riigis kui ka omavalitsuses tehtavatest otsustest ja seeläbi kujundatavast elukeskkonnast, mis omakorda mõjutab inimese tehtavaid valikuid ja otsuseid ehk individuaalset eluviisi.

Elukeskkonnast tulenevad sotsiaalsed ja kogukondlikud mõjud, elu- ja töötingimused ning üldised sotsiaalmajanduslikud, kultuurilised ja keskkonnamõjud. Seega mõjutavad inimese tervist kõigis eluvaldkondades (haridus, kultuur, ehitus, liikluskorraldus, jäätmemajandus jne) tehtavad ja rakendatavad otsused.

Terviseprofiil on üks maailmas laialdast kasutust leidnud võimalus saada ülevaade piirkonna inimeste terviseseisundist ja seda mõjutavatest teguritest. Teadmine sellest, mis on hästi ja mis halvasti, võimaldab oma edaspidised tegevused suunata õigesse kohta ning kulutada nappe vahendeid targalt ja tulemuslikult.

Kirjeldatud sotsiaalseid, majanduslikke ning keskkondlikke tegureid analüüsides on võimalik välja tuua probleeme ja vajadusi ning pakkuda tegevusi, mis viivad meie rahva tervise ja heaolu paranemisele.

1 ÜLDANDMED

1.1 Pindala, asukoht

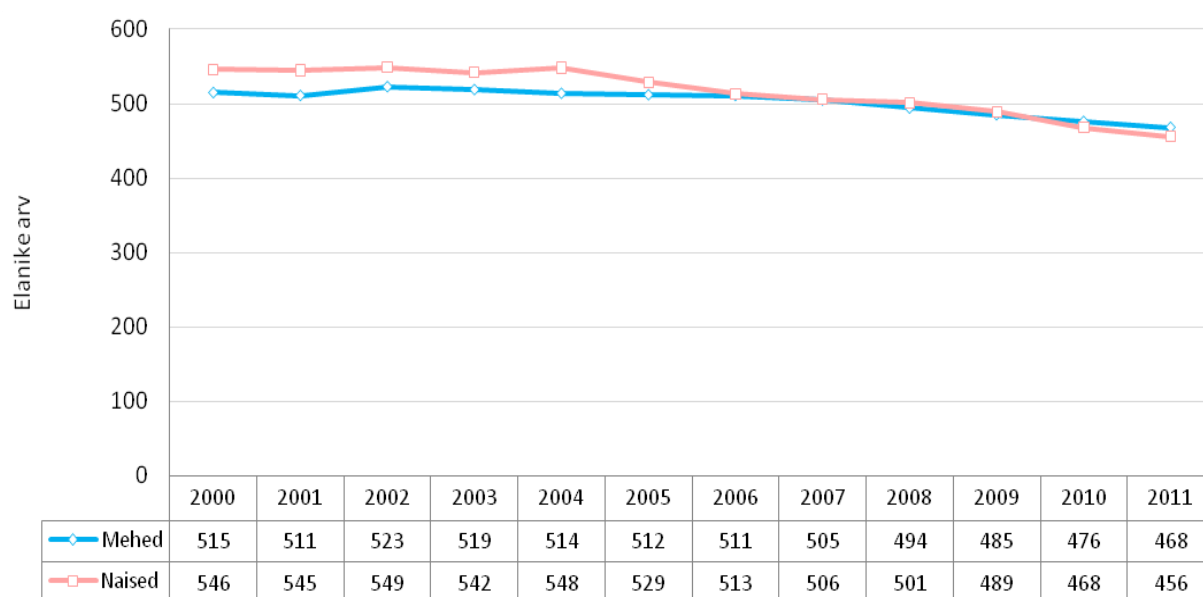
Hummuli vald pindalaga 162,7 km², asub Valga maakonnas, jäädes Eesti Vabariigi lõunapiirile, kahe linna Valga ja Tõrva vahele. Hummuli vallas on üks alevik ja 8 küla: Aitsra, Alamõisa, Jeti, Kulli, Piiri, Puide, Ransi, Soe. Valla keskus asub Hummuli alevikus Valga-Uulu maantee ääres Hummuli kuplistiku jalamil 15 km kaugusel Valgast. Lõunaosas piirneb vald Läti Vabariigiga, idas Tõlliste ja Õru vallaga suuremas osas piki Väike-Emajõe, põhjas ja läänes Helme vallaga. Vald on järvederikas, eriti Jeti küla piirides, kus asuvad Valgjärv ja Utso järv. Valla lõunaosas paiknevad suured metsamassiivid.

Elanike arv külades seisuga 01.01.2010:

Hummuli alevik	379
Jeti küla	120
Piiri küla	100
Puide küla	75
Alamõisa küla	81
Soe küla	66
Kulli küla	57
Ransi küla	40
Aitsra küla	22

1.2 Rahvaarv

Joonis 1 Aastakeskmise elanike arv. Allikas: Statistikaamet

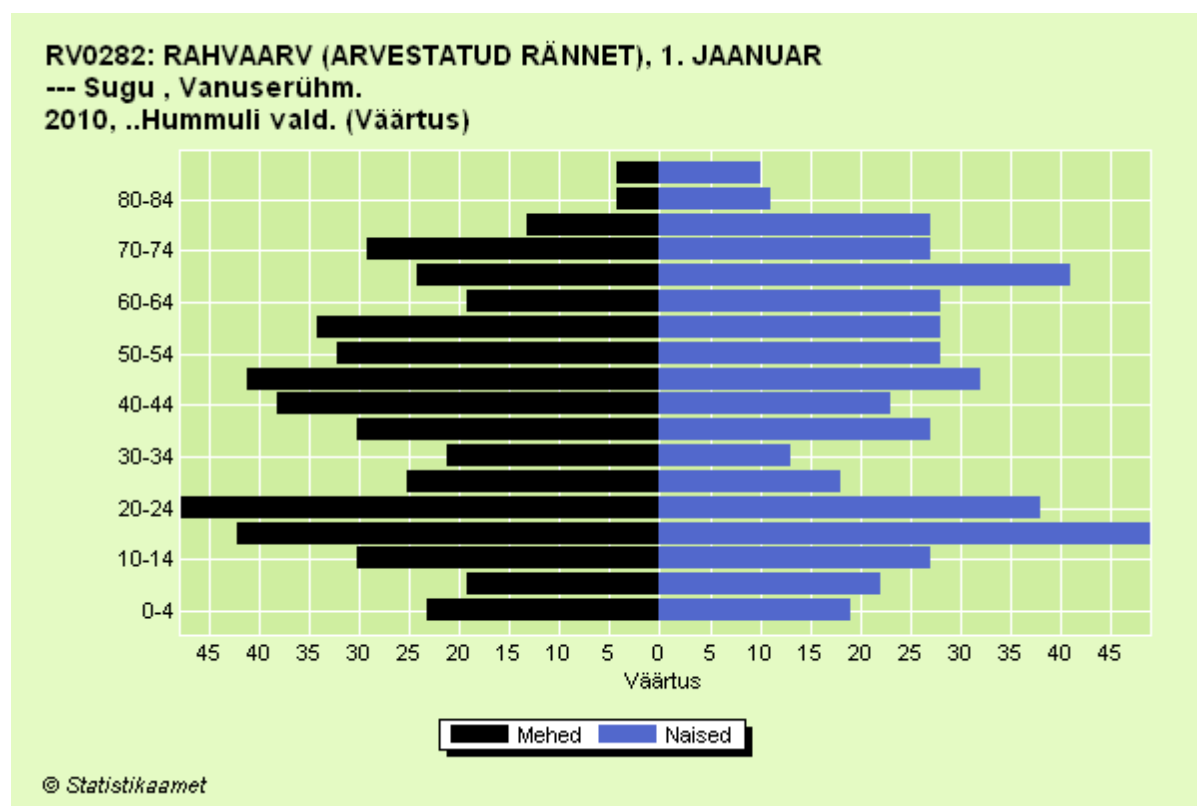
01.01.2011 seisuga elab Eesti Statistikaameti andmetel Hummuli vallas 924 inimest. Alates 2003. aastast on valla elanike arv pidevalt vähenenud.

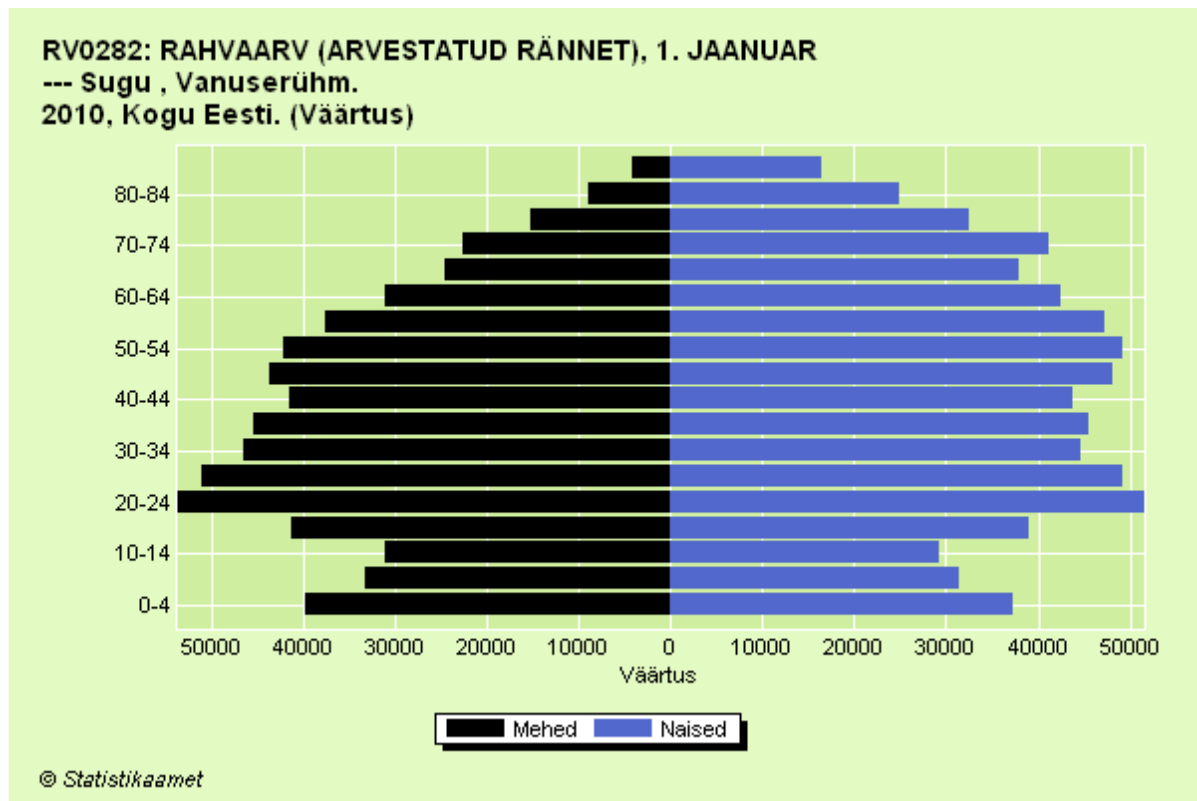
Valla keskmine asustustihedus on 5,7 in/km². Eesti keskmine asustustihedus on 30,5 in/km² ja Valga maakonna keskmine 16,7 in/km².

Enamus Hummuli valla elanikest on rahvuselt eestlased, kuid on esindatud ka venelased (~5% elanikest), ukrainlased, lätlased, soomlased, sakslased, tadžikid, valgevenelased, kabardid ja tšuvaššid.

Valga maakonnas peale eestlaste on rahvuselt enim venelasi, ukrainlasi ja valgevenelasi.

1.3 Rahvastiku soo- ja vanusjaotus

Rahvastikupüramiidi abil saab hinnata sihtgruppide suurust ja nende muutusi. Võrdluseks on toodud Eesti rahvastikupüramiid. Joonistelt on näha, et suurima osa Hummuli valla elanikest moodustavad noored vanuses 15-24 aastat. Samad näitajad on ka kogu Eesti kohta. Märkimisväärselt väike osakaal on 25-34 aastaste meeste ja naiste seas. Sellest võib järeldada, et noored peale kõrgkooli lõpetamist on otsustanud paremate töövõimaluste tõttu elukohta vahetada. Samuti on väike osakaal alla 10-aastaste laste seas. Kui Eesti rahvastiku püramiidil meeste arv vanusega väheneb, siis Hummuli vallas on see kõikuv, samas üle 35-aastaste naiste arv jaotub vanusegruppides küllaltki ühtlaselt.

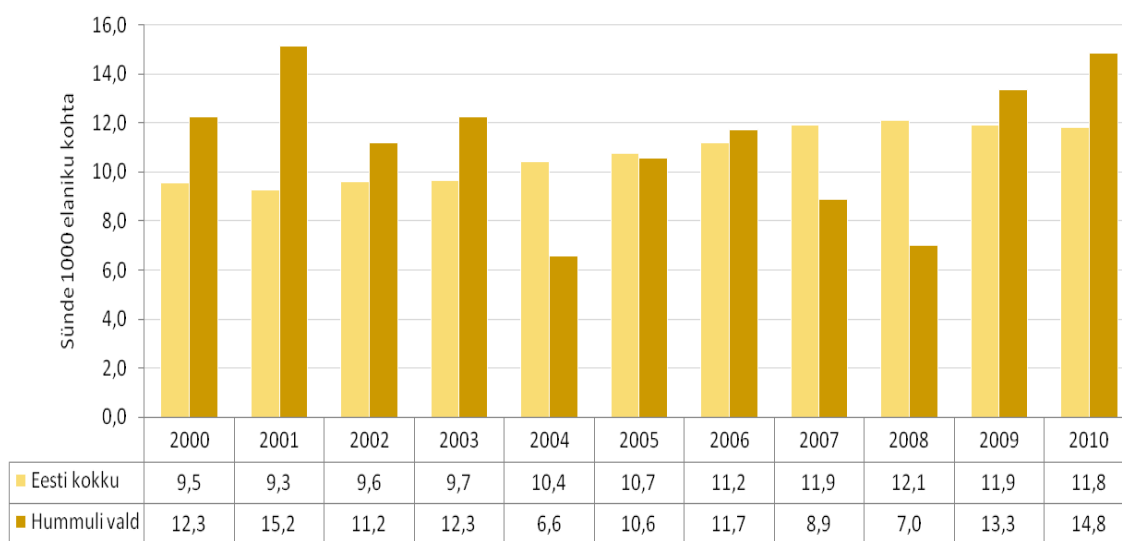
1.4 Sündimus

Näitaja on oluline erinevate teenuste pakkumiseks tulevikus, näiteks lasteaia- või koolikohtade planeerimiseks. Indikaator sõltub piirkonna rahvastiku soo- ja vanusjaotusest, eriti sünditusealiste naiste arvust piirkonnas.

Joonis 2 Elussündide arv. Allikas: Statistikaamet

Jooniselt 2 on näha, et väikseim sündivus oli aastatel 2004 ja 2008 ning kõrgeim 2001. aastal. 2009. aastast on taas sündimus tõusmas.

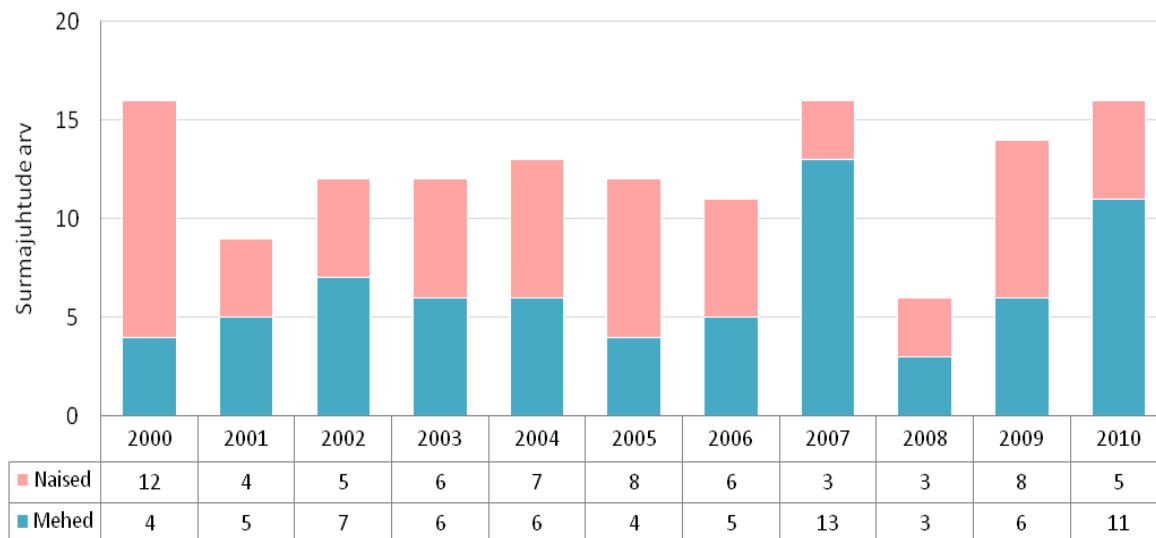

Joonis 3 Sündimuse üldkordaja 1000 elaniku kohta. Allikas: Statistikaamet

Jooniselt 3 lähtub, et Eestis sündivus aasta aastalt suureneb, kuid Hummuli vallas on see olnud küllaltki kõikum. Viimasel kahel aastal (2009 ja 2010) on siiski täheldatav mõningane sündivuse suurenemine.

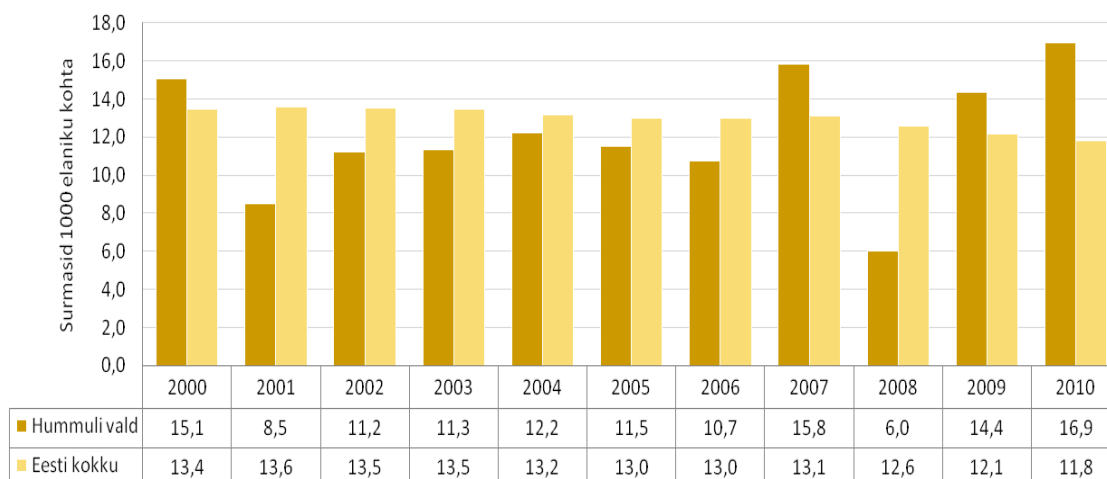
1.5 Suremus

Näitaja võimaldab hinnata suremust aastate lõikes, andes võimaluse märgata sekkumist vajavaid suundumusi või muutusi. Näitaja sõltub paikkonna rahvastiku soo- ja vanusjaotusest.

Joonis 4 Surmajuhutude arv. Allikas: Statistikaamet

Suremus Hummuli vallas oli 2001. a. – 2006. a. naiste ja meeste seas suhteliselt võrdne, siis peale 2008. aasta suurt langust on suremus taas tõusmas, eriti meeste hulgas.

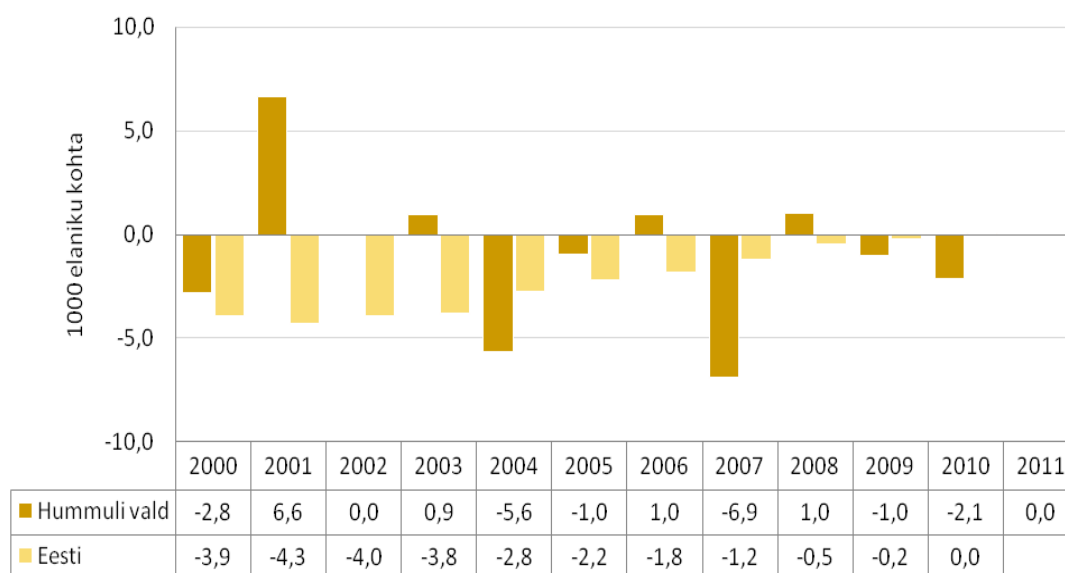
Joonis 5 Suremuse üldkordaja 1000 elaniku kohta. Allikas: Statistikaamet

Suremuse üldkordaja (surmade arv 1000 elaniku kohta) on suhtarv, mis võimaldab võrdlust teiste omavalitsuste, maakondade ja kogu Eesti vastava näitajaga. Nagu kogu Eesti näitajad

keskmise suremuse suhtes on suuremad kui keskmisel sündivusel, siis sama tendents on ka Hummuli vallas.

1.6 Loomulik iive

Loomulik iive näitab piirkonna rahvaarvu muutust kindla ajavahemiku (aasta) jooksul, mis moodustub sünni- ja surmajuhtude arvu vahena. Loomuliku iibe kordaja on aasta elussündide ja surmajuhtude arvu vahe 1000 aastakeskmise elaniku kohta.

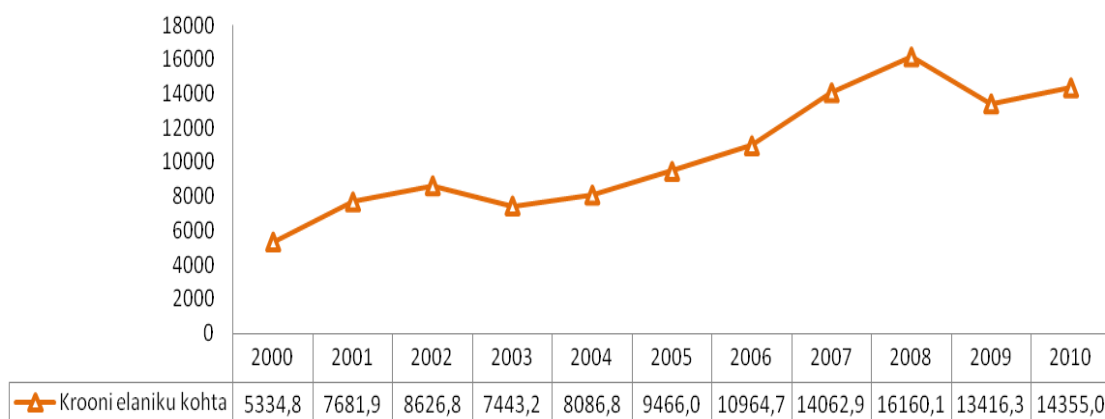

Joonis 6 Loomuliku iibe kordaja. Allikas: Statistikaamet

Graafikust on näha, et kui Eesti loomuliku iibe näitaja liigub aasta aastalt positiivsuse suunas, siis Hummuli vallas on see küllaltki muutlik.

1.7 Kohaliku omavalitsuse eelarve

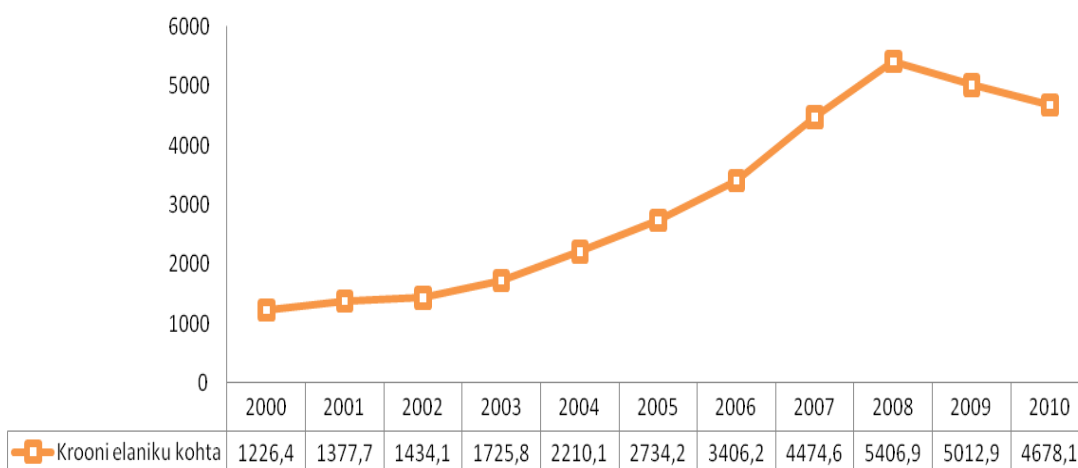
Indikaator näitab omavalitsuse materiaalseid võimalusi oma paikkonna elanikele parema elukvaliteedi tagamiseks.

Joonis 7 Kohaliku omavalitsuse tulud (krooni elaniku kohta). Allikas: Rahandusministeerium

Hummuli valla eelarve on alates 2000. aastast järjest suurenenud kuni 2008. aastani, mil see oli 16 079 300 krooni ehk 16 160,1 krooni elaniku kohta (suurenenud 248%). 2009. aastal, tingituna üldisest majanduskriisist, langes KOV eelarve 13 067 500 kroonile. 2010. aastal on valla eelarve taas veidi tõusnud.

1.8 Tulumaksu laekumine

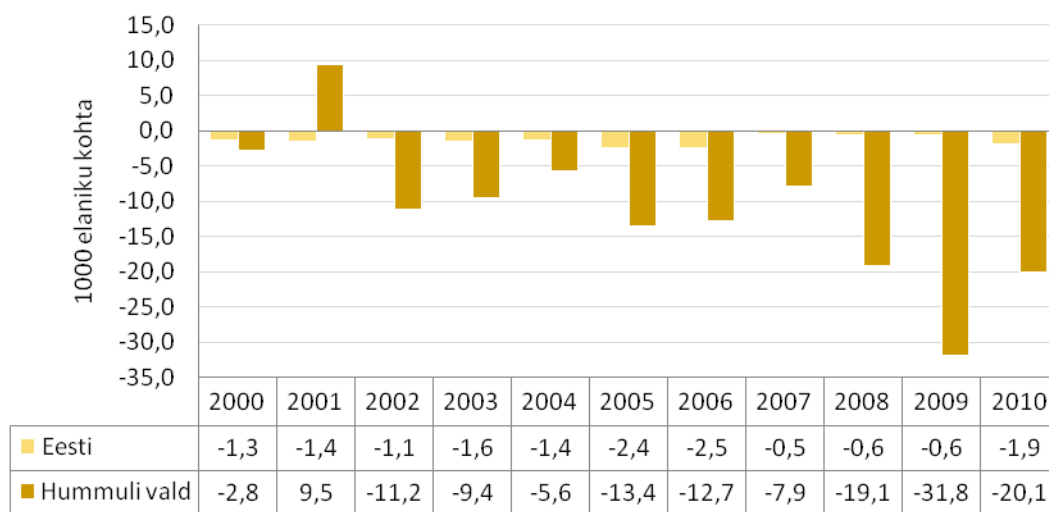

Joonis 8 Laekunud tulumaks ühe elaniku kohta. Allikas: Rahandusministeerium

2000. aastast alates on tulumaksu laekumine suurenenud igal aastal, mis tingitud elatustaseme tõusust. 2009. ja 2010. aastal tingituna elanike sissetulekute vähenemisest ja üldisest majanduslangusest ka tulumaksu laekumine väheneb.

1.9 Rahvastiku ränne

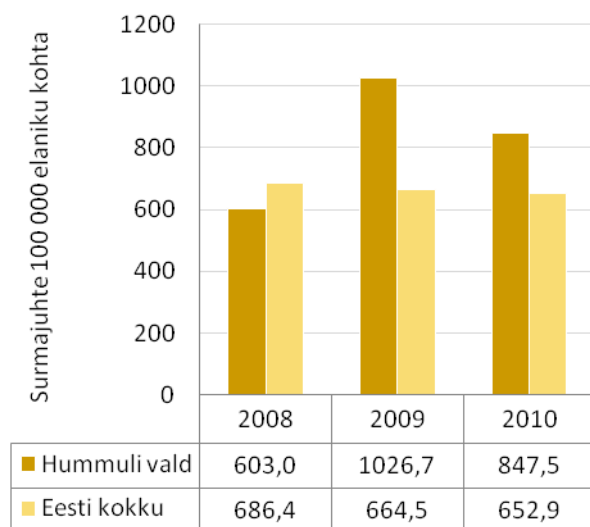
Rändesaldo näitab piirkonna rahvaarvu muutust sisse- ja väljarände tagajärjel kindla ajavahemiku (aasta) jooksul. Rändesaldo kordaja on sisse- ja väljarännanute vahe 1000 elaniku kohta. Positiivne rändesaldo tähendab, et paikkonda on alaliselt elama asunud rohkem inimesi kui piirkonnast on lahkunud. Negatiivse rändesaldo puhul lahkub piirkonnast rohkem inimesi, kui sinna juurde tuleb.

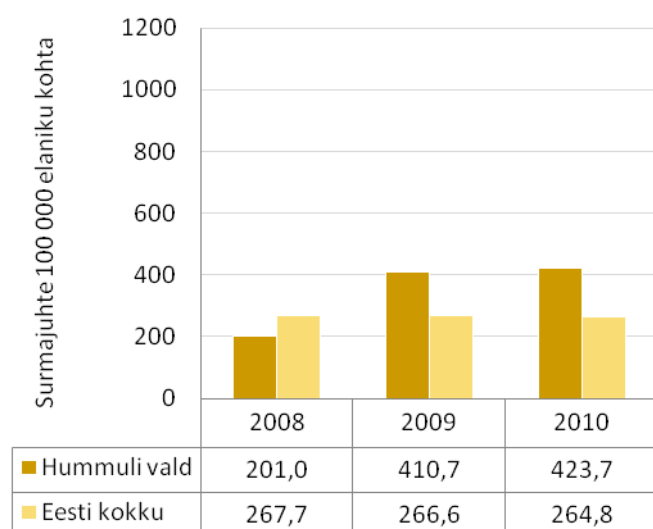
Joonis 9 Rändesaldo kordaja. Allikas: Statistikaamet

Jooniselt 9 on näha, et ainult 2001. aastal on valda asunud elama rohkem inimesi kui siit on lahkunud.

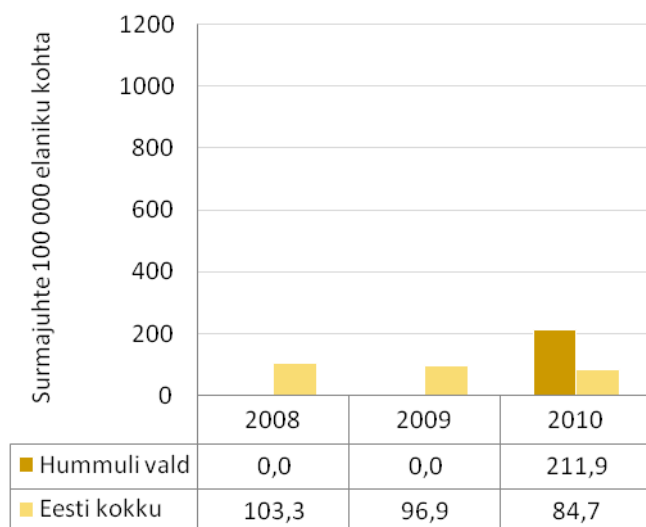
1.10 Haigestumus

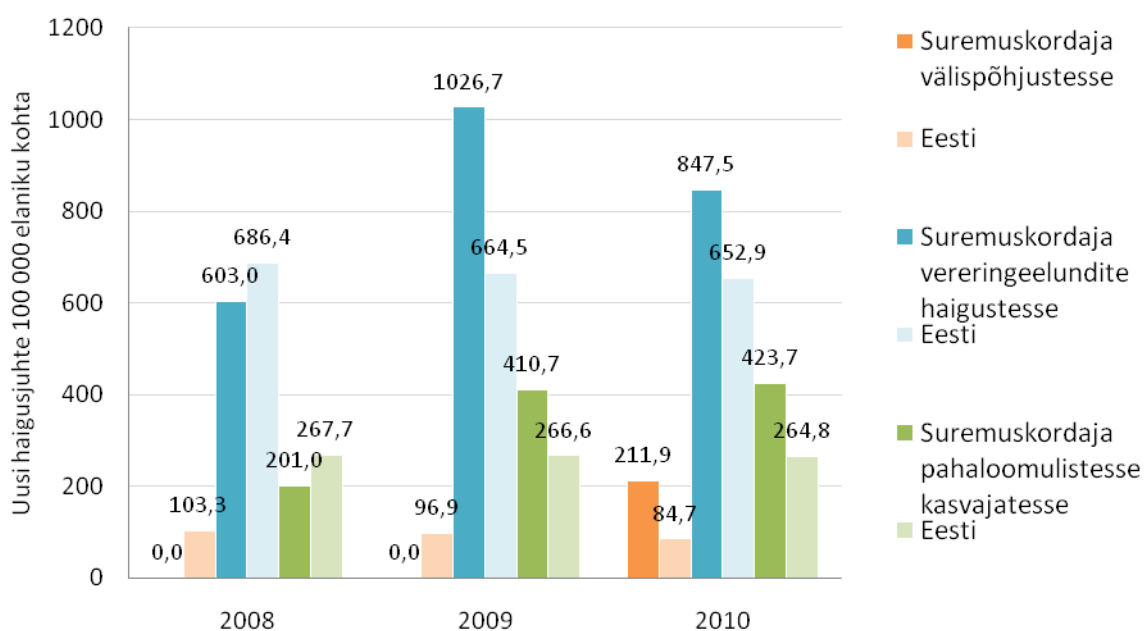
Joonis 10 Suremuskordaja vereringeelundite haigusesse. Allikas: Tervise Arengu Instituut

Joonis 11 Suremuskordaja pahaloomulistesse kasvajatesse. Allikas: Tervise Arengu Instituut

Joonis 12 Suremuskordaja välispõhjustesse. Allikas: Tervise Arengu Instituut

Joonis 13 Suremuskordajad 100000 elaniku kohta. Allikas: Tervise Arengu Instituut

1.11 Valdkonna eesmärgid

Eesmärgiks on elanikkonna vähenemise peatamine läbi välja töötatavate meetmete, mis peataksid elanikkonna vähenemise. Näiteks rahvaarvu suurendamine läbi uute töökohtade loomise ja ettevõtluse arendamise.

2 SOTSIAALNE SIDUSUS JA VÕRDESED VÕIMALUSED

Sotsiaalne sidusus kogukondlikus võtmes tähendab seda, et selle liikmed hoiavad kokku, osalevad mitmesuguste ühenduste ja rühmade tegevuses, tunnevad oma naabreid ja suhtlevad nendega. Kogukond suudab kindlustada oma liikmete heaolu vältides lõhestumist ja tõrjutust.

2.1 Tööturu situatsioon

2.1.1 Majanduslikult aktiivsed üksused/ettevõtted

Hummuli valla territooriumil tegutseb 1.mai 2011 seisuga äriregistrist saadud päringu kohaselt 117 ettevõtet, füüsilisest isikust ettevõtjat ja mittetulundusühingut.

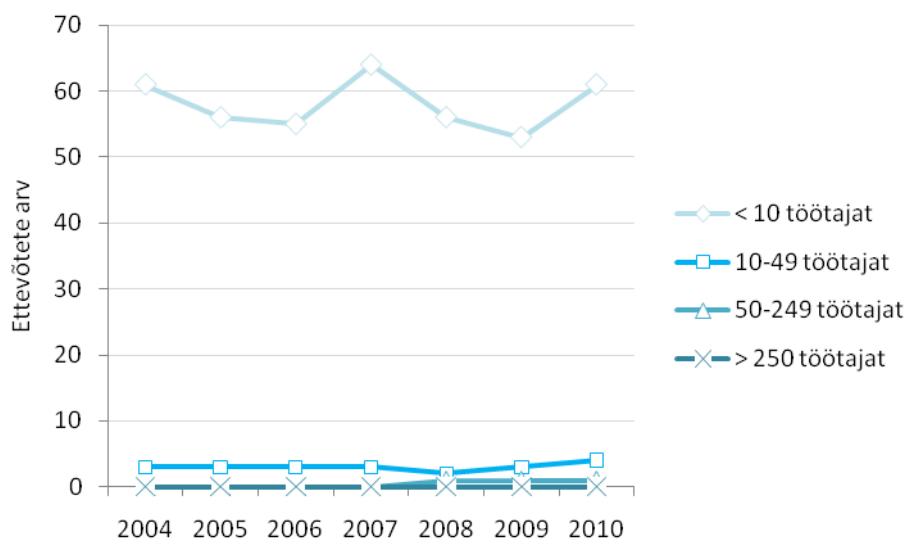
Suurim põllumajandusega tegelev ettevõtte on OÜ Hummuli Agro, mis tegeleb piima tootmisega, peab 500 lüpsilehma, sealjuures ise toodab ka sööda ligikaudu 1300 hektaril, andes tööd kuni 40 inimesele. Suurima töötajate arvuga ettevõtte Hummuli vallas on OÜ Valga Puu, kus töötab 60 töölisi. Talupidajad tegelevad peamiselt teravilja kasvatamisega, neist suurim on Puide Talu seemneteravilja kasvatus rohkem kui 900 hektaril. Tööstusettevõtetest on suuremad õmblusfirma AS Protex Balti 35 töötajaga, AS Vallai 8 töötajaga, AS Estplant 8 ja hooajaliselt kuni 20 töötajaga. Veel on vallas teenindusettevõtetest 4 kauplust, 1 sidejaoskond ja 1 toitlustusettevõtte.

Põllumajanduse ja tööstuse kõrval on hoogustunud turismi areng.

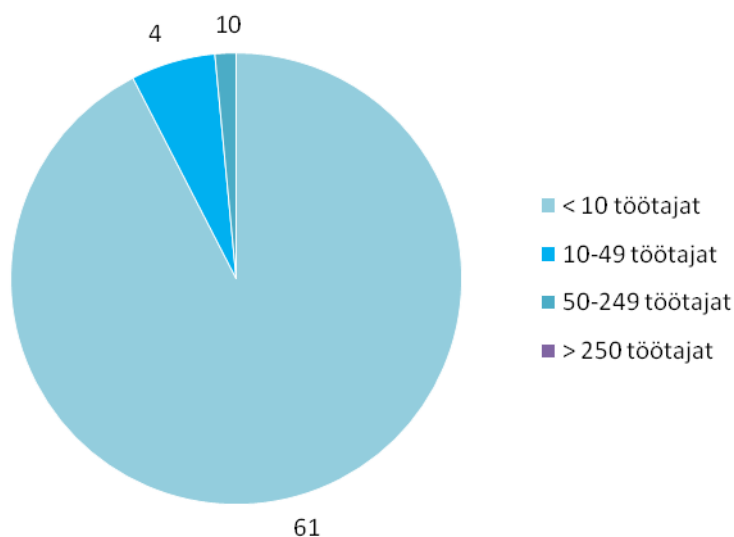
Majutus- ja turismiteenust osutavad Rahamäe talu, Järvesilma Turismitalu, Uue Peedu talu ja Vainu talu "Muinasjutumaa" erinevate atraktsioonidega.

Hummuli pargis on olemas loodusõpperada.

Väljaarendamist vajab Hummuli turismi ja puhkeala ning Jeti kandi turismi ja puhkeala.

Joonis 14 Majanduslikult aktiivsed üksused/ettevõtted

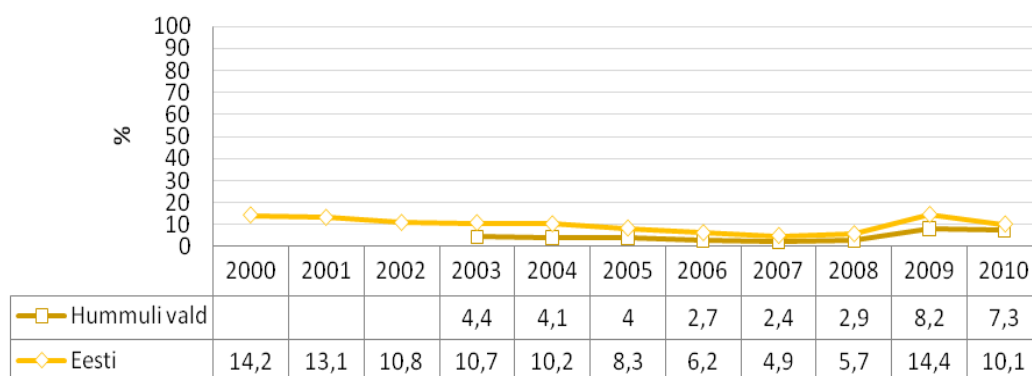

Joonis 15 Majanduslikult aktiivsed üksused/ettevõtted aastal 2010. Allikas: Statistikaamet

Valdkonna eesmärgid:

- Turismialase infrastruktuuri arendamine
- Ettevõtluse seisukohast olulise avaliku tehnilise infrastruktuuri arendamine
- Valla kasutuses olevate vahenditega eelduste loomine ettevõtluse arenguks, kohaliku ettevõtlusiniitsiatiivi toetamine.

2.2 Töötus

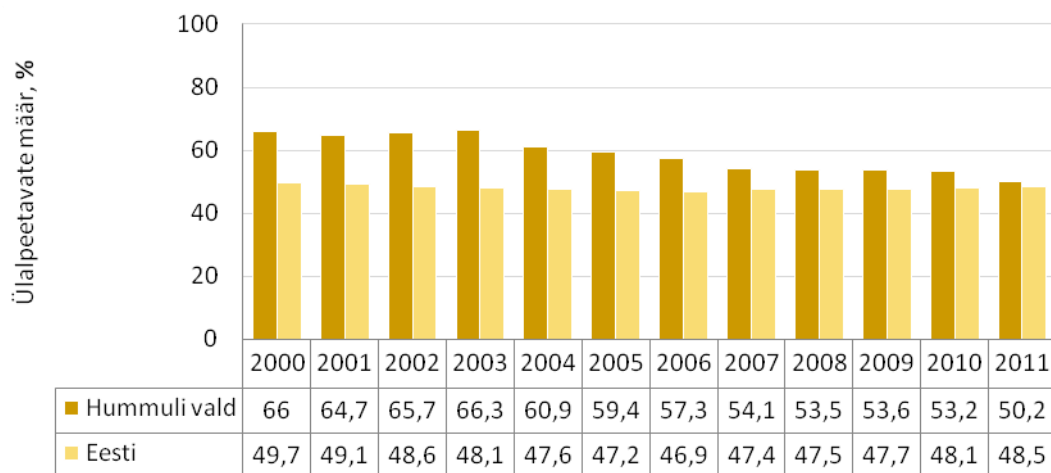

Joonis 16 Registreeritud töötuse määr. Allikas: Eesti Töötukassa

Registreeritud töötuse määr oli kõrgeim 2009. aastal, mille tingis 2008. a. alanud üleriigiline ja ka maailmne majanduskriis.

2.2.1 Ülalpeetavate määr

Ülalpeetavate määr on mittetöoealiste ehk kuni 14-aastaste ja üle 65-aastaste elanike arv 100 töoealise (15-64-aastased) elaniku kohta. Näitaja iseloomustab rahvastiku vanuskoosseisu. See on oluline eelarvepoliitika seisukohalt, sest eelarve tulude pool sõltub hõivest, kuid haridus-, tervishoiu- ja pensionikulud laste ja eakate inimeste arvust.

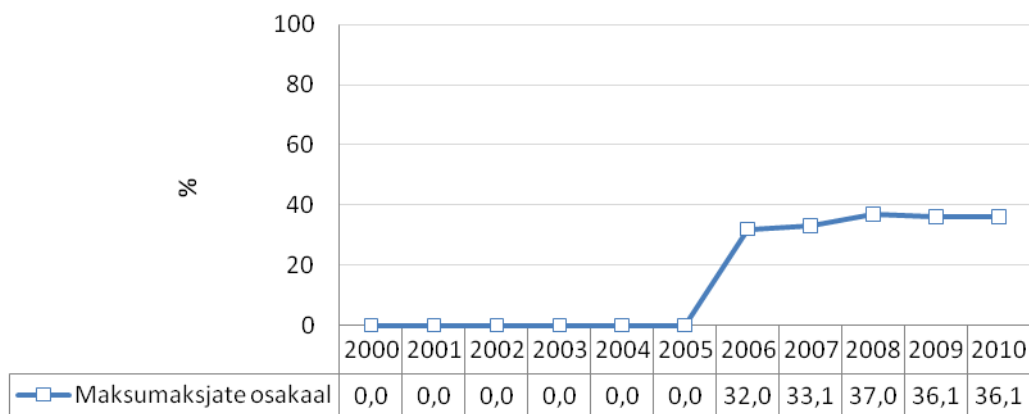

Joonis 17 Ülalpeetavate määr. Allikas: Statistikaamet

Ülalpeetavate määr on alates 2000. aastast iga aastaga vähenenud. See on tingitud tööeliste elanike osatähtsuse suurenemisest. Eesti näitajad on aga 2007. aastast vähehaaval suurenenud.

2.2.2 Maksumaksjad

Kohalikus omavalitsuses elavate inimeste arv, kes tasuvad üksikisiku tulumaksu.

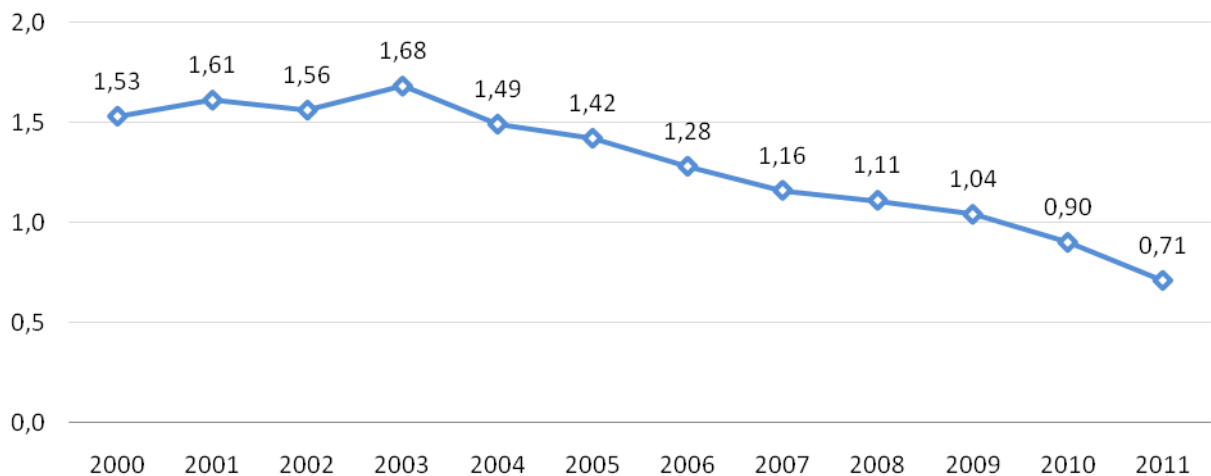

Joonis 18 Maksumaksjate osakaal elanikkonnast. Allikas: Maksu- ja Tolliamet

Andmed on alates 2006. aastast. Võrreldes 2010. aastaga on maksumaksjate osakaal 4,1% suurenenud, mis näitab elanikkonna maksujõulisuse suurenemist.

2.2.3 Demograafiline tööturusurveindeks

Demograafiline tööturusurveindeks on eelseisval kümnendil tööturule sisenevate noorte (5-14-aastased) ja sealt vanuse tõttu potentsiaalselt lahkuvate inimeste (55-64-aastased) suhe. Kui indeks on ühest suurem, siseneb järgmisel kümnendil tööturule rohkem inimesi, kui sealt vanaduse tõttu potentsiaalselt välja langeb.

Joonis 19 Demograafiline tööturusurveindeks. Allikas: Statistikaamet

Alates 2003. aastast on tööturusurve indeksi näitaja olnud pidevas negatiivses languses, mis näitab, et järgneval kümnendil lahkub tööturult tööealisi valla kodanikke vanaduse või töötuse tõttu rohkem kui tööturule siseneb.

2.3 Toimetulek

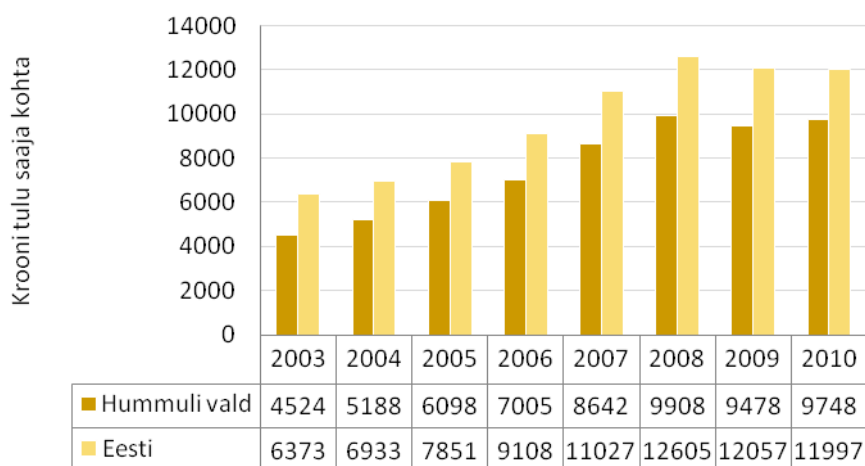
Majandusliku ja sotsiaalse toimetuleku eeldusteks on konkurentsivõimeline haridus, osalemine tööelus ja hea tervis. Sotsiaalsete riskide (haigus, vanadus, töövõimetus, töötus jms) ilmnemisel peab inimväärse toimetuleku tagama sotsiaalse kaitse süsteem. Need on Eesti sotsiaalse kaitse ja sotsiaalse kaasatuse suurendamise võtmevaldkonnad. Seejuures on strateegilisteks tegevussuundadeks:

- tööhõive suurendamine, pikaajalise töötuse ja mitteaktiivsuse ennetamine
- puuetega inimeste ja eakate aktiivse osalemise toetamine ühiskonnaelus

- sotsiaalse kaitse tõhustamine ning töötamist toetavate stiimulite ja teenuste rakendamine
- võimetekohase ja kvaliteetse hariduse omandamiseks võrdsete võimaluste loomine
- tervisenäitajate parandamine ja kvaliteetse eluea pikendamine
- arstiabi ja hoolduse kvaliteedi ja kättesaadavuse parandamine

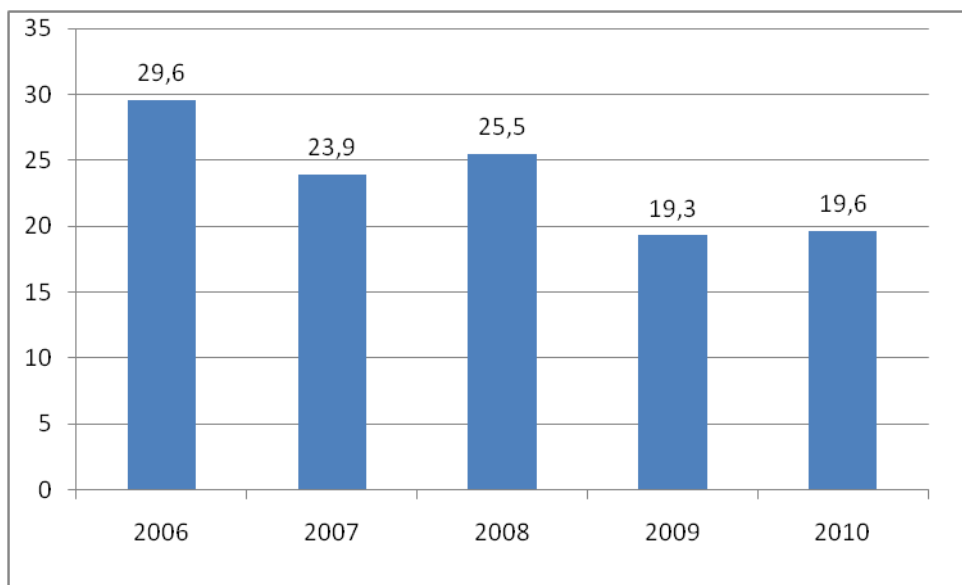
2.3.1 Keskmise brutotulu ja miinimumpalga saajad

Keskmine brutotulu kirjeldab omavalitsuse suhtelist jõukust, mis määrab kohaliku eelarve omatulude mahtu elaniku kohta. Suuremate tulude korral on suuremad võimalused avalikke teenuseid arendada ja paremad võimalused planeerida investeeringuid tulevikku.

Joonis 20 Keskmine brutotulu. Allikas: Statistikaamet

Võrreldes Eesti keskmise brutotuluga, on Hummuli valla vastav näitaja olnud aastate lõikes tunduvalt väiksem. Antud näitaja iseloomustab ka üldiselt lõunapoolseid valdasid.

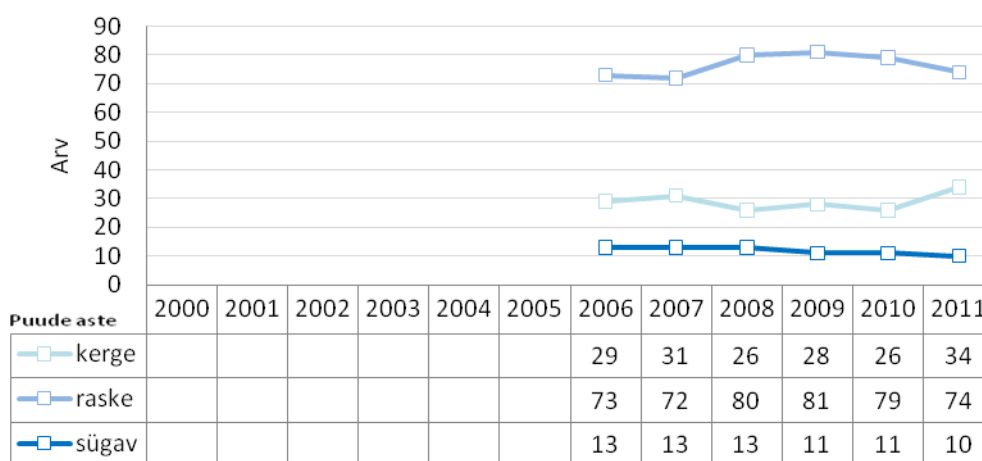

Joonis 21 Miinumumpalgasaajate osakaal. Allikas: KOV

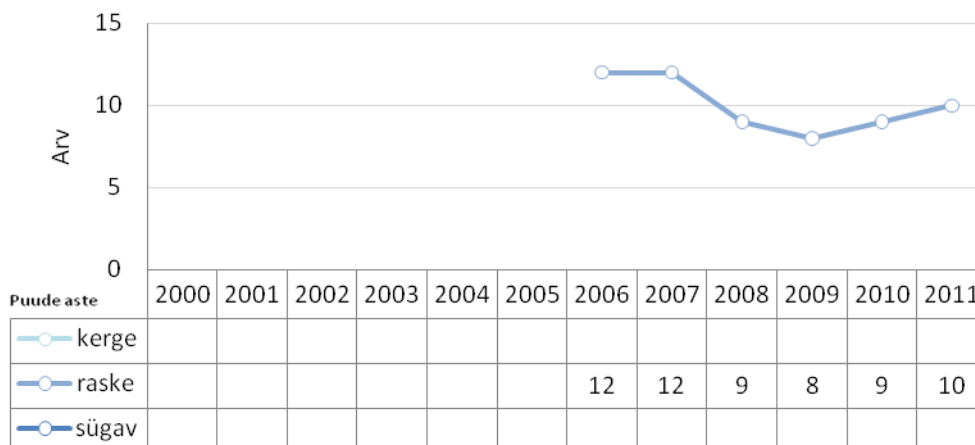
2.3.2 Ravikindlustusega kaetud isikud

Ravikindlustusega oli 2010. aastal kaetud 887 valla inimest ehk 91,1 %.

2.3.3 Puuetega isikud

Joonis 22 Puuetega täiskasvanute arv puude raskusastme järgi. Allikas: KOV

Joonis 25 Puuetega laste arv puude raskusastme järgi. Allikas: KOV

2.3.4 Sotsiaalteenused ja –toetused

Hummuli vallas pakutavad sotsiaalteenused on:

- hooldusteenus (puudega lapsed ja täiskasvanud)
- koduteenus
- hooldamine hoolekandeesutuses
- sotsiaaleluruumiteenus
- turvakorteriteenus
- päevakeskuse teenus
- transporditeenus
- puudega lapse tugiisiku teenus
- pesupesemisteenus
- sotsiaalnõustamisteenus

Hummuli valla eelarvest makstavad perekonna sissetulekust mittesõltuvad sotsiaaltoetused on:

- sünnitoetus
- matusetoetus
- koolilõuna toetus
- koolitoetus
- ravikindlustuseta isikute ravikulude toetus
- jõulupakitoetus

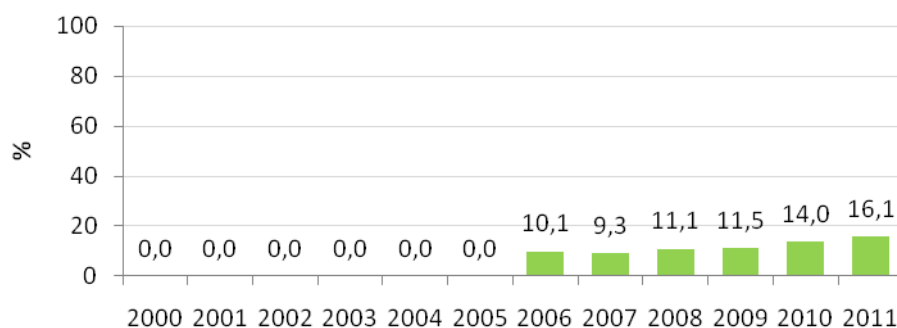
- transporditoetus
- kriisitoetus ehk vältimatu sotsiaalabi
- küttetoetus
- hooldajatoetus

Hummuli valla eelarvest makstavad perekonna sissetulekust sõltuvad sotsiaaltoetused vähekindlustatud perekondadele/isikutele on:

- koolitoetus
- lastelaagri tuusikute kompenseerimine
- ühekordne sotsiaaltoetus
- tervisetootus
- puudega inimese täiendav toetu.

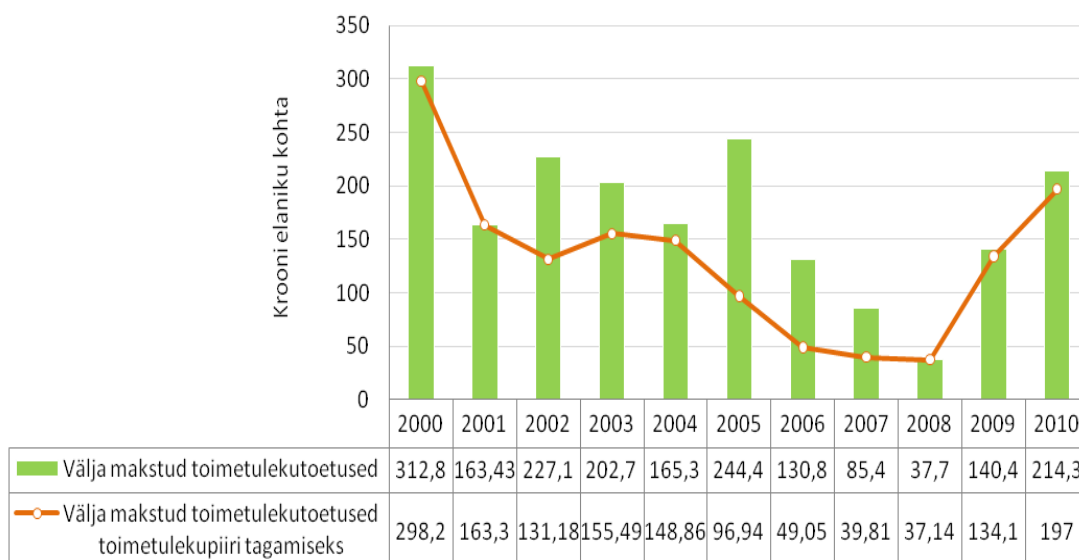
Toetuse saajaid 2008 aastal oli 574, 2009. aastal 267, 2010 aastal 253.

2.3.5 Toimetulekutoetused

Joonis 22 Töövõimetuspensionäride osakaal kogu tööealisest elanikkonnast. Allikas: KOV, Statistikaamet

Töövõimetuspensionäride osakaal on 10,1 %-lt tõusnud 2011. aastal 16,1 %-ni.

Joonis 23 Välja makstud toimetulekutoetused. Allikas: KOV

2.4 Kaasatus kogukonna tegevustesse

2.4.1 Kogukonna motivaatorid

- „Kauni Kodu“ kandidaatide tunnustamine
- 2006. a. valiti 3 aukodanikku
- Igal aastal jagatakse Vallavalitsuse ja Vallavolikogu tänukirju
- iga-aastane silmapaistvamate emade ja isade tunnustamine
- eakate õnnitlemine kaardiga ja alates 90ndast eluaastast käib vallavalitsus eakaid kodus õnnitlemas.
- tublide emade tunnustamine ja alates 2010. a. ka tublide isade tunnustamine

2.4.2 Elanike kaasamine

Külade areng on seni olnud tagasihoidlik, esimesi positiivseid arenguid on märgata Jeti kandis, Alamõisa ja Ransi külas.

Puide külakogukond korraldas 2003. aastal küla kokkutuleku 52 osalejaga ja 2004. aastal 70 osalejaga. Koostati ja trükiti voldik “PUIDE KÜLA”. Projekti abiga paigaldati Puide küla piire ja Jõku jõge tähistavad kohanimetähised.

2006. aastast tegutseb Virtsjärve seltsing ja 2008. aastast MTÜ Puide Külaselts, MTÜ Jeti Küla

Alamõisa külaselts tegutseb alates 2006. aastast. Iga-aastaseks traditsiooniks on saanud ühine jaanipäeva pidamine. Külale eraldati vallavalitsuse poolt ka külaplats, mida talgute korras külarahvas ise hooldab.

Vastavalt vajadusele toimuvad avalikud arutelud arengukava, planeeringute osas; külavanemate/külade eestvedajate koosolekud.

2.4.3 Kultuurielus osalemise ja kultuuri tarbimise võimalus

Üritused toimuvad põhiliselt Hummuli rahvamaja baasil ja ka MTÜ Hummuli Noortekeskuse eestvedamisel. Traditsiooniks on saanud vabaõhuetendused suvel, iga-aastased muuseumide külastused eakatele, jaanipäeva ja jõulude tähistamine ning viimasel kolmel aastal ka Hummuli valla päevade pidamine. Novembris 2010 loodi MTÜ Hummuli Arendus, mille eestvedamisel toimuvad üritused külarahvale. Rahvamaja juurde on loodud mitmeid huviringe. Töötab ka raamatukogu.

2.4.4 Naabrivalve piirkondade arv

Ametlikke naabrivalve piirkondi ei ole, kuid toimib mitteametlikult.

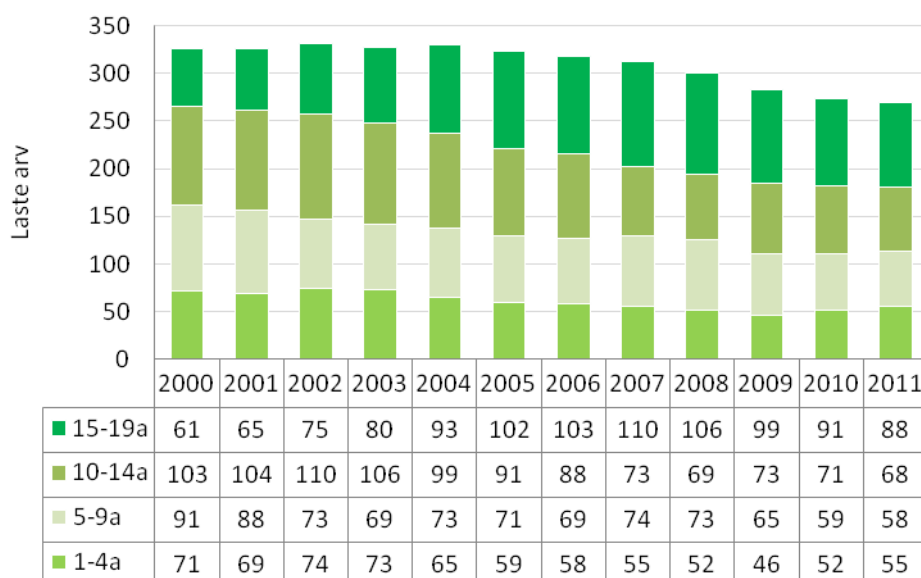
Valdkonna eesmärgid:

- Kodanikualgatuse, kolmanda sektori ning kogukonna tegevuste aktiveerimine

3 LASTE JA NOORTE TURVALINE NING TERVISLIK ARENG

Lapse tervist mõjutavad kodused elamistingimused, kodukoha loodus- ja tehiskeskkonna tingimused ning lasteaia- ja koolikeskkond. Lisaks neile on oluliseks mõjutajaks üldine sotsiaal-majanduslik keskkond, sh haridus- ja tervishoiusüsteem ning töötus ja vaesus.

3.1 Laste arv omavalitsuses

Joonis 24 Laste arv omavalitsuses. Allikas: Statistikaamet

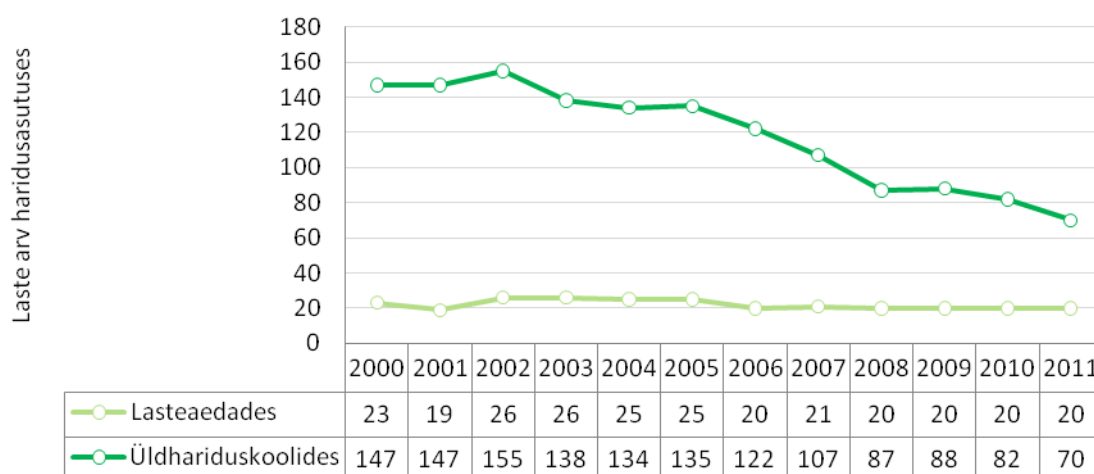
Laste arv Hummuli vallas on püsivalt languses alates 2005. aastast.

3.2 Lastele ohutu õpi- ja elukeskkond

- Avalikke ujumiskohti ei ole
- tee kooli ja lasteaeda toimub kergliiklusteed pidi;
- Ülekäigurada lasteaia teel
- Kaugemal elavad lapsed tulevad kooli valla transpordiga
- Avalikke mänguväljakuid ei ole
- Korruselamute juures liivakastid

- Lasteaia õuealal on korralik mänguväljak lasteaia lastele. Õueala saab kasutada ka ülevallaliste ürituste (nt perepäev) korraldamiseks.
- Terviserada on olemas Jeti külas, ent alevikus see puudub.

3.3 Laste arv haridusasutustes

Joonis 25 Laste arv haridusasutustes. Allikas: KOV

Hummuli vallas on kaks haridusasutust, Hummuli Põhikool ja Hummuli Valla Lasteaed "Sipsik". Gümnaasiumiealistele õpilastele on koolipiirkonnaks põhiliselt Tõrva linn, aga ka Valga ja Tartu. 15 aastat tagasi alustas koolis tegevust Valga Muusikakooli filiaal, mis praegu jätkab Hummuli Põhikooli ringina muusikaklassi nime all.

Kuna vallas laste arv on pidevas languses, kajastub see kohalikus põhikoolis õppivate laste arvus. Lasteaias käivate laste arv on viimastel aastatel olnud ühtlane.

Lasteaed Sipsik kuulub ka Tervistedendavate lasteaegade võrgustikku.

Koolikohustus täidetud 100%.

3.4 Laste ja noortega tegelevad asutused

Lasteaed "Sipsik", Hummuli Põhikool, MTÜ Hummuli Noortekeskus, muusikaklass

3.5 Kooli/ lasteaia terviseteenuse olemasolu

Hummuli Põhikoolis tegutseb sotsiaalpedagoog, logopeed, liikumisõpetaja. Kooliarsti teenust pakub kohalik perearst. Lasteaias tegutseb logopeed ja vajadusel puudega lapse tugiisik.

3.6 Kohaliku omavalitsuse initsiatiiv ja toetused tagamaks teenuste kättesaadavust

- Koolitoit on lastele tasuta (riiklik toetus), lasteaiatoit on tasuline
- 1. klassi mineku ja koolilõpetamise toetused
- suurte perede toetus
- koolibuss
- transport tasuta ka gümnaasiumiõpilastele ja koolilõunatoetus
- jõulupakid põhikooli lõpuni
- huviringid tasuta. Kui huviring mujal OV-s, siis valla toetus
- valla transport ujuma käimiseks Karksisse

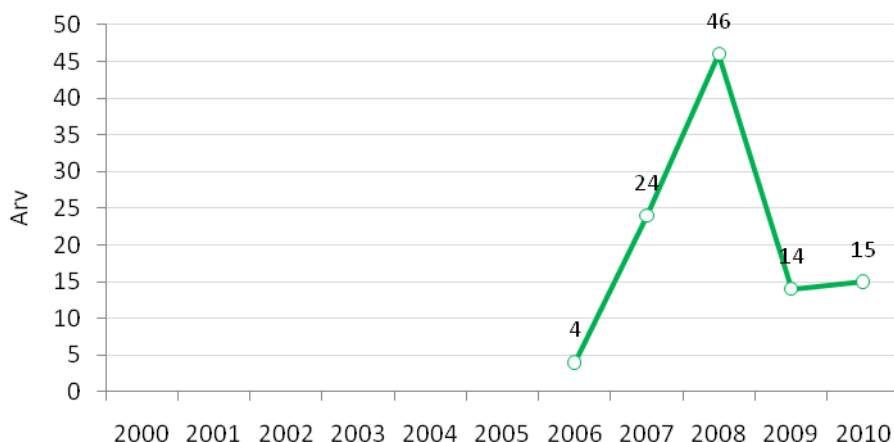
3.7 Koolitoit

Hummuli Põhikoolil on oma söökla, mis toitlustab ka lasteaeda. Sööklas töötab kokk ja kokaabiline. Koolilõunat söövad kõik õpilased ning pikapäeva rühmas sööb 25% lastest, kellest enamuse moodustavad kaugemal elavad ning koolitransporti kasutavad õpilased. Kooli toit ja söökla on vastavuses riiklikele nõuetele.

3.8 Õpilastransport

Vallasisene bussiliin - leping AS MTG-ga. Vedu toimub kogu valla piires kooli ja koju. Koolitransporti kasutavad ka mõned lasteaia lapsed. Gümnaasiumiõpilastele väljastatakse kooli ja kodu vaheliseks sõiduks tasuta sõidu tõendid. Sõidu eest maksab KOV. Näiteks Tartus õppivatel Hummuli valla õpilastel kompenseeritakse koolisõit sõidupiletite alusel.

3.9 Noorte süüteod

Joonis 26 Alaealiste süütegude arv. Allikas: KOV

4 TERVISLIK ELU-, ÕPI- JA TÖÖKESKKOND

Inimese igapäevase töö-, õpi- ja elukeskkonna korraldus määrab suuresti tema psühhosotsiaalse heaolu ja tervisliku seisundi. Kvaliteetne joogivesi, puhas õhk, ohutu ja täisväärtuslik toit ning head elu- ja töötingimused kindlustavad hea tervise ja tööjõudluse.

4.1 Huvitegevuse ja vaba aja veetmise kohad

Põhiline kultuuri- ja spordielu on koondunud Hummuli Rahvamaja juurde, kus tegutsevad mitmesugused ringid (rahvatants, käsitööring, spordiring, näitering, naisansambel, segakoor, rivotants, pensionäride ühendus “Hõbejuus”).

Spordi arengut vallas on takistanud spordisaali puudumine (vald rendib Tõrvas asuvat spordisaali “Viraaz”, maksab kinni sportlaste sõidukulud). Populaarsemad spordialad on võrkpall, jalgpall, koroona, lauatenis, kergejõustik, motosport.

29 aktiivset jahimeest on koondunud Hummuli Jahiseltsi.

Moodustatud on MTÜ Hummuli Noortekeskus 55 liikmega.

Tegutseb ka MTÜ Hummuli Auto-Motoklubi, mis tegeleb aktiivselt veobagi spordiga.

MTÜ Hummuli Arendus on moodustatud aktiivsete vabatahtlike poolt, kes on huvitatud kodukoha arendamisest ning elukeskkonna atraktiivsemaks muutmisest.

4.2 Üldkasutatavad spordirajatised ja terviserajad

Hummuli pargis on olemas loodusõpperada, Hummuli Põhikooli staadion, Jeti külas terviserada.

Väljaarendamist vajab Hummuli turismi ja puhkeala ning Jeti kandi turismi ja puhkeala. Alustatud on Hummuli aleviku puhkealale terviseraja projekteerimist.

Valdkonna eesmärgid:

- Laste- ja noortesõbaliku elu- ja õpikeskkonna loomine ning säilitamine
- Valla võimalustele vastava optimaalse haridusasutuste süsteemi loomine, tagades võimalused kvaliteetse hariduse andmiseks.
- Täiskasvanutele enesetäiendamise ja -harimise võimaluste loomine.
- Vallale spordihoone ehitamine tagaks nii põhikooli vajaduse spordi ja poiste käsitööklasside osas kui ka vallaelanike sportimisvõimaluste laienemise. Vajadus on poistele suunatud ringide järele, soovitavalt väljaspool kooli (enamuse päevast viibivad õpilased niigi koolis, vajavad uut keskkonda ja uusi suhtlemisvõimalusi). Seda ülesannet võiks täita noortekeskus.
- Mitmekülgsed võimalused rahvaspordiga tegelemiseks, puhkamiseks ja aktiivseks vabaaja veetmiseks ning kvaliteetse huvihariduse andmiseks
- Aktiivne kultuurielu
- Luua kõiki noorsootöö valdkondi hõlmav ja valla noorte igakülgset arengut toetav keskkond
- Kogu valla elanikke hõlmavate ühiste traditsioonide väljakujundamine ja juurutamine ühisürituste näol, sh ka spordiüritused

4.3 Transport ja teedevõrk

Hummuli valda läbib Valga –Uulu maantee, mis on heas korras. Valla kohalikke teid on ligikaudu 51,3 km ja avalikuks kasutamiseks määratud erateid 13,4 km. Vallateede seisund on paljude kohtades halb. Probleeme tekitavad tolmavad kruusateed elumajade läheduses.

Valga-Uulu maantee piirkonna elanikel on tiheda bussiliikluse tõttu hea ühendus nii Valga, Tõrva, Viljandi, Pärnu ja Tallinnaga. Tartuga on bussiühendus halb.

Kaugemate külade elanikel on tõsisemaid probleeme bussiliiklusega. Mõnevõrra aitab hädast välja koolibuss, seda aga ainult kooliajal.

Bussioote paviljone on puudu viis.

Valda läbivate riigimaanteedest mustkatteta teede osa suurendamiseks on vallavalitsusel vaja taotlusi esitada.

4.4 Keskkonna mõjurid

Keskkonnaseisund on Hummuli vallas rahuldav.

Kanaliseerimise põhitrassiga ja reoveepuhastiga on lahendatud Hummuli aleviku reovete olulisemad probleemid.

Keskkonnasaastatuse probleeme tekitavad Soe suurfarm, Asul Valga Lihetööstusele kuuluv jäätmete ladustamise plats ja Valga Lihetööstuse Kullimäe tsehh.

Valla üldmuljet rikuvad mitmed lagunenud hooned ning varemed, üksikud laokile jäetud elamud ja maavaldused.

Valla territooriumil toimib korraldatud jäätmevedu.

Keskkonnakaitse tegevuses lähtutakse Hummuli valla jäätmehoolduseeskirjast ja Hummuli valla korraldatud jäätmeveo tingimustest ja korrast.

Valdkonna eesmärgid:

- Heakorra parandamine
- Välisvalgustuse laiendamine Soe, Asu ja Jeti külas ning Hummuli alevikus
- Jätkata veevärgi- ja kanalisatsioonisüsteemide korrastamist ja arendamist
- Veekaitse ja veevarustuse infrastruktuuri korrastamine
- Looduskeskkonna hoidmine ja säästev areng.
- Inimeste teadlikkuse tõstmine heakorra ja keskkonnakaitse valdkonnas.

4.5 Kuriteod

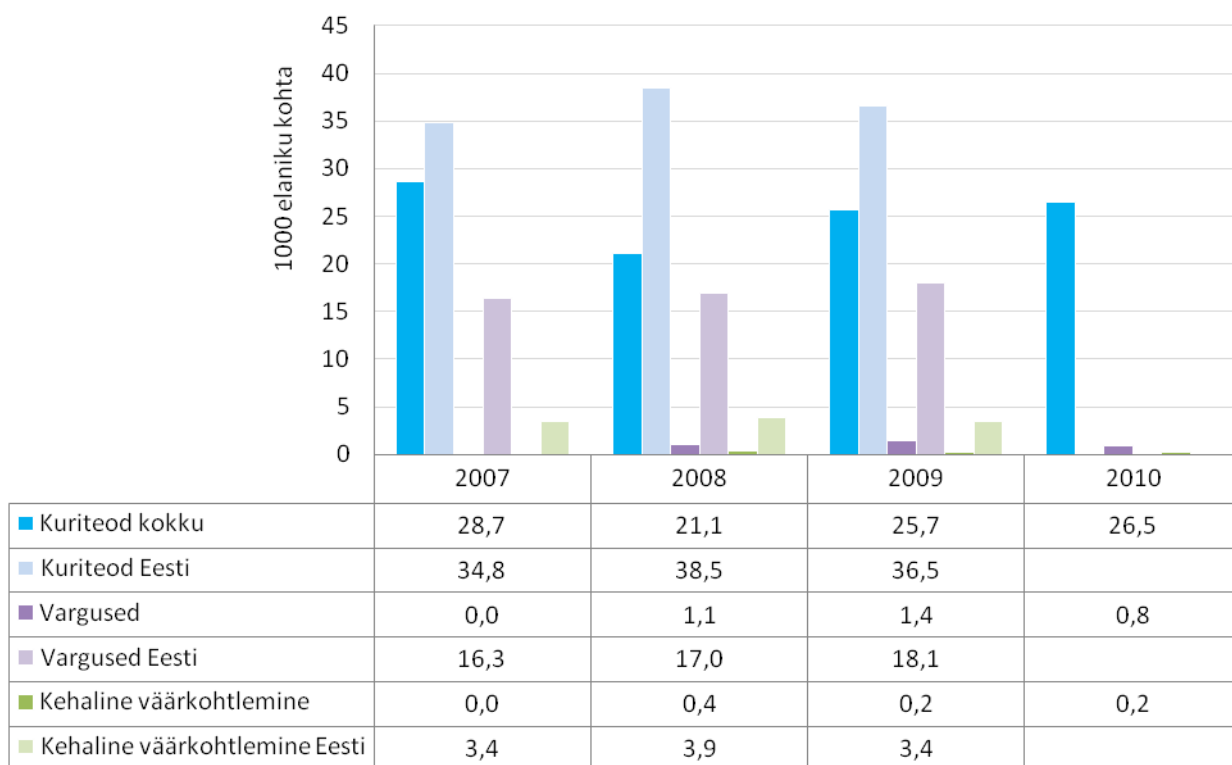
Hummuli valda teenindab konstaabel, kelle tegevuse kaudu tagatakse avalik kord valla territooriumil. Konstaabli tegutsemispiirkonda kuulub lisaks Hummuli vallale ka osa Helme vallast. Senine politsei töö on suunatud põhiliselt juba toimepandud kuritegude avastamisele ning muude rikkumiste korral väärteoprotokolli koostamisele karistuse määramiseks. Konstaabli vastuvõtt toimub Vallavalitsuse ruumides regulaarselt kindlaksmääratud kellaaegadel.

Kuritegude arv: 2006. aastal registreeritud 26 kuritegu, millest avastatud 21 kuritegu;
 2007. aastal registreeritud 29 kuritegu, millest avastatud 14 kuritegu;
 2008. aastal registreeritud 21 kuritegu, millest avastatud 12 kuritegu;
 2009. aastal registreeritud 24 kuritegu, millest avastatud 17 kuritegu.

Hummuli vallas on kuritegude arv vähenenud varguste vähenemise arvelt. Vähenenud on ka alaealiste poolt toimepandud kuriteod.

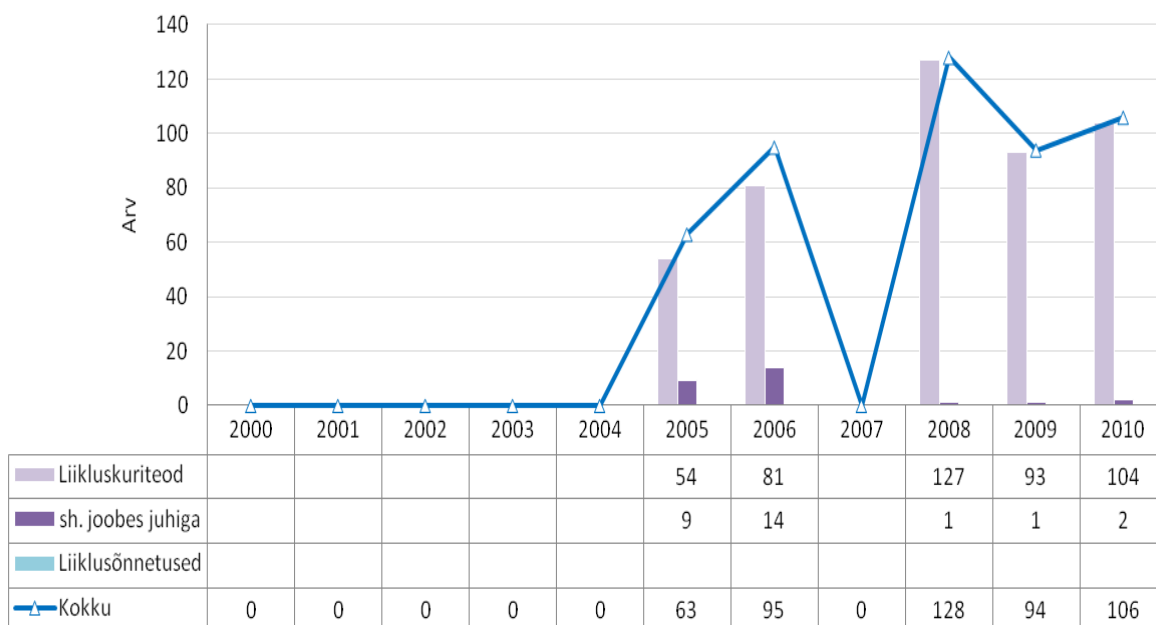
Väärteigusid on toime pandud 2006. aastal 84 ja 2007. aastal 131.

Väärteigusid on toime pandud 2008. aastal 167 ja 2009. aastal 106.

Joonis 27 Kuritegude, sh. varguste ja kehalise väärkohtlemise juhtude arv 1000 elaniku kohta. Allikas: Justiitsministeerium, KOV

4.6 Liikluskuriteod ja -õnnetused

Joonis 28 Liikluskuriteod ja -õnnetused. Allikas: KOV

Õnnetusi jalakäija või jalgratturiga ei ole ajavahemikus 2005- 2010 aasta juhtunud.

4.7 Tulekahjud

Alates 2000. aastast on tulekahjude arv vallas olnud kõikuv, jäädes 1 (2009, 2010) ja 12 (2002, 2004, 2006, 2007) vahele.

Aastatel 2004-2009 tulekahjudes hukkunuid ei olnud, kuid 2010. aastal suri tules 1 inimene.

4.8 Kohaliku omavalitsuse alkoholipoliitika ja alkoholi müüvad kauplused

Alkoholi müük toimub vastavalt riigis kehtivale seadusele. Alkoholi müügiluba omavad 3 vallas asuvat kauplust ja 1 kohvik.

5 TERVISLIK ELUVIIS

5.1 Tervise teabe kättesaadavus

Infostendid; perearsti kabinet; Hummuli valla koduleht; kohalik valla ajaleht

5.2 Tervislikku eluviisi toetavad üritused paikkonnas

Iga-aastane "Pargijooks"; tervisematkasari "Valgamaa liigub" (2x aastas); Perepäev (sportlikud mängud); Hummuli valla külade päevad.

6 TERVISETEENUSED

6.1 Terviseteenuseid pakkuvad asutused

Üldarstiabi annab kohapeal OÜ Perearst Eve Rebane. Eriarsti abi on võimalik saada Eesti Haigekassa lepinguliste partnerite juures, millest lähimad asuvad Valgas ja Tõrvas. Vältimatut abi osutavad kiirabibrigaadid (asuvad Valgas ja Tõrvas), mille kohale suunab päästekeskuse dispetšer.

Hummuli vallas on loodud ja töötavad alljärgnevad sotsiaalhoolekande asutused: Hummuli Hoolekandekeskus, Jeti Päevakeskus ja turvakorter Hummuli alevikus.

6.2 Nõustamisteenuste kättesaadavus

- Perenõustamine (lastekaitse spetsialist)
- Sotsiaalnõustamine (sotsiaaltöö peaspetsialist, lastekaitse spetsialist)
- Võlanõustamine (sotsiaaltöö peaspetsialist)

6.3 Kuni 2-aastaste laste hõlmatus immuniseerimisega

2010. aasta seisuga on 100% lastest immuniseeritud.

6.4 Olulisemad terviseteenuse projektid

Jeti küla terviserada, projekteerimisel Hummuli aleviku virgestusala, rekonstrueeritud Hummuli Põhikooli staadion, mis mõeldud ka avalikuks kasutamiseks

Valdkonna eesmärgid:

- Elanike iseseisvat toimetulekut toetava hoolekandesüsteemi loomine
- Tervislike eluviiside propageerimine
- Hoolekande teenustevõrgu mitmekesistamine

- Hummuli Hoolekandekeskuse laienemine
- Koduhooldusteenuse kvaliteedi parendamine